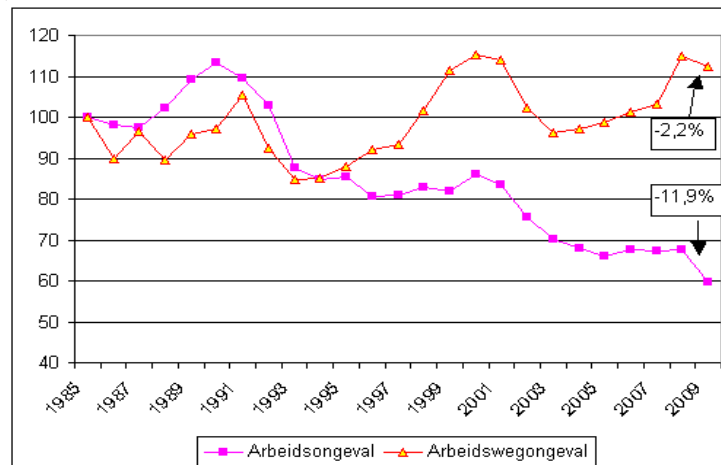

Bijna 12 % minder arbeidsongevallen in 2009, in vergelijking met 2008

In 2009 heeft het Fonds voor arbeidsongevallen¹ 145.546 ongevallen op de arbeidsplaats geregistreerd in de privésector. Dat zijn 11,9 % minder ongevallen dan in 2008. De preventieacties van de verschillende actoren in het kader van de nationale strategie 2008-2012 hebben zeker bijgedragen tot deze gunstige evolutie. Zij kunnen de waargenomen invloed in 2008 echter niet volledig verklaren. Het beleid in het kader van de arbeidsongevallenpreventie geeft over het algemeen immers slechts resultaten op termijn. Deze belangrijke afname van de ongevallen in 2009 is dus ook gedeeltelijk een gevolg van de economische crisis en de gevolgen ervan voor de werkgelegenheid: de afname van de gewerkte uren vermindert natuurlijk het risico van arbeidsongevallen. De afname van de werkgelegenheid verklaart echter niet volledig de daling van het aantal ongevallen. Indien elke werknemer hetzelfde ongevalsrisico zou lopen, zou de afname van de werkgelegenheid een even grote afname van de arbeidsongevallen veroorzaken. Dat is echter niet het geval: in 2009 hebben de werknemers 4 % minder uren gepresteerd dan in 2008. Anders gezegd, de afname van de ongevallen was driemaal hoger dan de daling in de werkgelegenheid!

Evolutie van het aantal ongevallen op de arbeidsplaats en de arbeidsweg van 1985 tot 2008 (basis 100=1985)

Al is de daling van de economische activiteit quasi algemeen, toch werden niet alle sectoren in dezelfde mate getroffen. In de verwerkende nijverheid en de diensten, waartoe uitzendwerk behoort, is het aantal gepresteerde uren afgenomen met respectievelijk 10,7 % en 8,9 %. De sector gezondheid en maatschappelijke dienstverlening wijkt ook af met een werkgelegenheidsvolume dat in 2009 met 1,5 % steeg. De gevolgen op het aantal ongevallen in die sectoren zijn daar toegenomen: 17,9 % minder ongevallen in de nijverheid en eveneens 26,4 % minder ongevallen in de dienstensector. Anderzijds kende de sector gezondheid en

¹ <http://www.faofat.fgov.be> - Statistieken § studies - Verslag en statistische tabellen 2009

maatschappelijke dienstverlening een stijging van het aantal ongevallen met 3,2 %, of een stijging die meer dan tweemaal hoger is dan de groei van de werkgelegenheid.

De crisis had de meeste invloed op de tewerkstelling van jonge werknemers. De werknemers jonger dan 25 jaar hebben 8,5 % minder uren gepresteerd dan in 2008. De tewerkstelling van de 25 tot 44-jarigen daalde met bijna 5 %, maar het aantal gepresteerde uren door oudere werknemers is betrekkelijk stabiel gebleven. De stijging van de prestaties van de vrouwen compenseerde immers de verliezen bij de mannen.

Voor welke beroepscategorie is de toegang tot de werkgelegenheid afgenomen in 2009? Het betreft voornamelijk de arbeiders (-7,4 % minder uren), vooral de jongsten onder hen. De afname van de ongevallen bij de arbeiders is nog meer uitgesproken: - 15,2 % tegenover - 1,2% bij de bedienden. De daling van het aantal ongevallen is het meest spectaculair bij de uitzendarbeiders. - 37%. In 2008 bedroeg het aantal slachtoffers van ongevallen waarvan de anciënniteit in de onderneming het kortste was (minder dan een jaar) 34,9 % van alle ongevallen. In 2009 is dat nog slechts 30,4 % wat verklaard kan worden door een daling in de aanwerving.

De afname van de tewerkstelling was het grootst bij de werknemers die meer blootgesteld werden aan het ongevalsrisico (arbeiders, jonge werknemers, uitzendkrachten, werknemers met een lagere anciënniteit in de onderneming). Hierdoor nam de invloed op de globale inkrimping van de arbeidsongevallen in 2009 nog toe. Maar men merkt bovendien op dat zelfs in deze categorieën werknemers de afname van de ongevallen hoger is dan de daling van de tewerkstelling.

Het resultaat is dat voor de hele privésector zowel de frequentiegraad ² als de werkelijke ernstgraad ³ die de gevolgen van de evolutie van de tewerkstelling neutraliseren door de ongevallen en de gevolgen ervan met het volume van de werkuren te verbinden, 10 % lager zijn dan de graden van 2008.

De variatie van het arbeidsongevallenrisico met de economische conjunctuur werd reeds in het verleden bestudeerd. Volgens een studie ⁴ van Marie Bouvet en Nouara Yahou, stijgt het ongevalsrisico wanneer de economische activiteit dynamisch is en neemt het af tijdens de recessies. Volgens deze auteurs gebeurt alles alsof de ongevalsrisico's stegen terwijl de middelen aan arbeidskrachten maximum ingezet werden en dat omgekeerd een economische vertraging de spanningen in de werkorganisatie verminderde.

Waarom mag men zich verwachten wanneer de economische activiteit opnieuw aantrekt? De studie waarover al eerder sprake was gericht op de gevolgen van de verbeterde economische situatie vanaf 1998. De onderzoekers hadden, van hun kant, geen stijging van het ongevalsrisico waargenomen in de eerste fase van het herstel. Tijdens deze eerste fase nam de productiviteit van de ondernemingen of de hoeveelheid loontrekkenden ter plaatse toe. Ze stelden echter de volgende hypothese op. Wanneer de activiteiten van de onderneming heropleven, neemt het betrekkelijk ongevalsrisico toe omdat ze dan beroep moet doen op onervaren arbeidskrachten of arbeidskrachten met een precair statuut die meer blootgesteld zijn aan het ongevalsrisico.

---

² Het aantal ongevallen met een tijdelijke ongeschiktheid of dodelijke afloop per miljoen gepresteerde uren.

³ Totaal van de dagen tijdelijke ongeschiktheid per duizend gepresteerde uren.

⁴ Het arbeidsongevalrisico varieert volgens de economische conjunctuur. – Eerste Samenvattingen, nr. 31-1, Dares, augustus 2001.